

מַנִּין שְׁקוּשְׁרֵין לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית - רצועה של צמר אדום, **בְּרֹאשׁ שְׁעֵיר הַמִּשְׁתַּלַּח** לעזאזל ביום הכיפורים? **שְׁנֵאמֹר** (ישעיה א, יח): **"אִם יְהִי חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים - כְּשֶׁלַּג יִלְבִּינוּ"** החטא המתכפר נמשל לשני שצבעו אדום, ההופך ללבן כשלג¹⁰³:

משנה ד

מַנִּין לְסִיכָה בשמן **שְׁהִיא נַחֲשֶׁבֶת כְּשֵׁתִיָּה** ואסורה **בְּיוֹם הַכְּפֹרִים? אַף עַל פִּי שְׂאִין רְאִיָּה לְדָבָר מִן הַמִּקְרָא, יֵשׁ זִכָּר לְדָבָר, שְׁנֵאמֹר** (תהלים קט, יח): **"וְתִבָּא כַּמּוֹיִם בְּקִרְבּוֹ וְכִשְׁמֹן בְּעֵצְמוֹתָיו"**, הרי שהושוותה סיכת שמן לשתיית מים:

משנה ה

הַמוֹצִיא עֵצִים - שיעורם הוא **כְּדֵי לְבִשֵׁל** בהם **בִּיצָה קְלָה** דהיינו כגרוגרת מביצת תרנגולת שבישולה קל, והיא טרופה בשמן ונתונה על אילפס שכבר חם.

המוציא **תְּבַלִּין** - שיעורם הוא **כְּדֵי לְתַבֵּל** בהם **בִּיצָה קְלָה; וּמִצְטָרְפִין** כל מיני תבלים **זֶה עִם**

זֶה לשיעור הוצאה, שכולם נועדו להטעים את התבשיל.

המוציא **קְלִיפֵי אַגוּזִים**, או **קְלִיפֵי רְמוּזִים**, או **אִיסְטִים** - עשב שעושים ממנו צבע כחול **וּפּוּאָה** - שרשי עשב שמפיקים מהם צבע אדום, כל אלו שיעורם **כְּדֵי לְצִבּוֹעַ בְּהֵן בְּגָד קָטָן בְּסֻבְּכָה** - חתיכת בד התפורה ברשת שהנשים נותנות על ראשן.

ביאורים והרחבות

103. שנינו ביומא (ד, ב): "קשר (הכהן הגדול) לשון של זהורית בראש שער המשתלח", והמשלחו לעזאזל כשהגיע עימו לצוק "מה היה עושה? חולק לשון של זהורית, חציו קשר בסלע וחציו קשר בין שתי קרניו, ודחפו לאחוריו, והוא מתגלגל ויורד" (שם ו, ו), וכשהיה דוחפו למטה היה הלשון מלבין, ויודעים שנתכפרו עוונותיהם.

גרסינן בגמרא (פט, ב): כשנים, כשני מיבעי ליה (דומיא "כשלג")? אמר רבי יצחק: אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, אם יהיו חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובאות מששת ימי בראשית ועד עכשיו כשלג ילבינו.

ר' עובדיה מברטנורא

ביום ג' מסוכן הוא, וכל שכן ראשון ושני. והמים חמין מחזיקין לגוף התינוק ומבריאין אותו: לשון של זהורית. כמין לשון של צמר אדום, היו קושרין חציו בראש השעיר המשתלח לעזאזל וחציו בצוק, וכשהיה דוחה השעיר למטה היה הלשון ההוא מלבין ויודעין שנתכפרו עונותיהם: ד מנין לסיכה שהיא כשתיה. לא כשתיה ממש לחיובי עלה כרת, אלא שהיא אסורה: ה ביצה קלה. ביצת תרנגולת שהיא קלה לבשל יותר מכל שאר ביצים, ולא כדי לבשל כולה אלא כגרוגרת ממנה, טרופה ונתונה באלפס: ומצטרפין. כל מיני תבלין זה עם זה: אסטים. ג"ל בלשון ערבי, וצבעו דומה לתכלת: ופואה. שרשי עשב שצובעין בהם אדום, ובערבי אלפ"ה: בסבכה. בראש הסבכה שעשויה כקליעה

ר' עובדיה מברטנורא
 נותנים מעט בגד: נתר. מין
 אדמה הוא, ומזהיר, וקוראים לו
 אלו"ם בלע"ז: בורית. מין צמח
 שמנקה ומטהר: קמוניא. עשב
 שמנקים בעפרו את הידים
 להעביר את הזוהמא, ובלשון
 תלמוד קרוי שלוף דוץ, ובערבי
 קורין לו אלקל"י: ואשלג. לא
 אתפרש לי מה הוא: על הכתב.
 הנמצא בבגד ואין ידוע אם דם
 נדה הוא אם לאו, מעבירין עליו
 שבעה דברים לבדוק אותו
 בהם. ומכללם ארבעה סמנין
 הללו. ואין הלכה כר"י:
 1 פלפלת כל שהוא. דחויא
 לריח הפה, ואין זה פלפל המצוי
 בינינו: עטרן כל שהוא.
 שמרפאים בו מי שיש לו כאב
 חצי הראש: מיני בשמים כל
 שהן. לריח טוב: מיני מתכות
 כל שהן. שראוי לעשות מהן
 דרבן קטן: מקק. רקב הנופל
 מספרים או ממטפחות שבלו,
 לשון המק בשרו (וכריה י"ד):
 שמוצניעים אותו לגונזו. שכל
 דבר קדש טעון גניזה: מאומזה.
 אלמא אחשביה קרא לאסוריה.
 ותקון גדול הוא עושה
 כשמוציא ע"ז מביתו. ואין
 הלכה כר"י: ז הרוכלין. מוכרי
 בשמים לקשוטי נשים, ויש
 להם קופות קטנות לצרורות

המוציא **מִי רְגָלִים¹⁰⁴, נָתַר וּבוֹרִית, קְמוֹיָא**
וְאֶשְׁלָג, כל אלו חומרים המשמשים לניקוי, ושיעורם
 הוא **כְּדֵי לְכַסֵּם בְּהֵן בְּגַד קָטָן בְּסִבְכָּה.**
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לְהַעֲבִיר עַל הַתָּתִם
 כלומר, שיעורם של הסממנים הללו כדי לבדוק כתם
 הנמצא בבגד אשה, לבדוק אם הוא דם נידה או
 צבע¹⁰⁵:

משנה ו

המוציא **פְּלַפְלָת שֶׁהָיָה נֹתְנִים אוֹתָהּ בַּפֶּה לְהַפִּיג רִיחַ**
 רע, שיעורה **כָּל שֶׁהוּא, וְעֶטְרָן** - פסולת זפת, וראוי
 לרפואה לאדם שיש לו כאב חצי הראש, שיעורו **כָּל**
שֶׁהוּא. המוציא **מִיְנֵי בְשָׁמִים וּמִיְנֵי מִתְכוֹת,**
 שיעורן **כָּל שֶׁהֵן.**

המוציא חתיכות **מֵאֲבֵי הַמְּזֻבָּח** שנשברו, ו**מֵעֶפֶר**
הַמְּזֻבָּח, וכן המוציא **מִקַּק סָפְרִים** - רקב של
 כתבי הקודש, ו**מִמְטַפְחוֹתֵיהֶם** - רקב
 הכיסויים של כתבי הקודש, שיעורן **כָּל שֶׁהוּא,** לפי
שְׂמֻצְנֵיעִים אוֹתָן ואפילו כל שהוא **לְגוֹנֵז** וחשובים
 הן.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵף הַמוֹצִיא מִמְשֻׁמְשֵׁי
עֲבוּדָה זְרָה, שיעורן **כָּל שֶׁהוּא,** משום **שְׂנֵאָמַר**
 (דברים יג, יח): **"וְלֹא יִדְבַק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן**
הַחֶרֶם" הרי שהחשיב הכתוב אפילו כל שהוא לגבי
 עבודה זרה, וכשמוציאו מביתו עושה תיקון גדול,
 שמוציא עבודה זרה מביתו:

משנה ז

הַמוֹצִיא קֶפֶת הַרוֹכֵלִין - תיבה של מוכרי בשמים, **אֵף עַל פֵּי שֵׁישׁ בֵּה מִיְנֵין**

ביאורים והרחבות

104. בגמרא (ד, א) למדין שמדובר דווקא במי רגלים שלא עברו עליהם ארבעים יום, שכן
 לאחר מכן אינם ראויים לשימוש.

105. כתם הנמצא בבגד ואין ידוע אם דם נדה הוא אם לאו, מעבירין עליו שבעה סמנים
 לבדוק אותו בהם, ומכללם חמישה סמנין הללו. אם עבר - הרי שדם הוא, ואם לא עבר -
 בידוע שצבע הוא וטהורה (לביאור הדברים בהרחבה עיין נידה ט, ו).